

Suvestinė redakcija nuo 2024-04-18

Įsakymas paskelbtas: Žin. 2007, Nr. [135-5503](#), i. k. 107301MISAK00D1-673

Nauja redakcija nuo 2021-11-01:

Nr. [D1-540](#), 2021-09-16, paskelbta TAR 2021-09-16, i. k. 2021-19532

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTRAS

**ĮSAKYMAS
DĖL ŽELDYNŲ IR ŽELDINIŲ BŪKLĖS EKSPERTIZĖS ATLIKIMO TVARKOS
APRAŠO PATVIRTINIMO**

2007 m. gruodžio 14 d. Nr. D1-673

Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos želdynų įstatymo 4 straipsnio 3 dalies 3 punktu,
t v i r t i n u Želdynų ir želdinių būklės ekspertizės atlikimo tvarkos aprašą (pridedama).

Susisiekimo ministras,
pavadojantis aplinkos ministrą

Algirdas Butkevičius

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos aplinkos ministro
2007 m. gruodžio 14 d. įsakymu Nr. D1-673
(Lietuvos Respublikos aplinkos ministro
2021 m. rugsėjo 16 d. įsakymo Nr. D1-540
redakcija)

ŽELDYNŲ IR ŽELDINIŲ BŪKLĖS EKSPERTIZĖS ATLIKIMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Želdynų ir želdinių būklės ekspertizės atlikimo tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas) reglamentuoja želdynų ir želdinių fizinės, ekologinės, fiziologinės ir estetiškos būklės vertinimo atlikimo nuostatas.

2. Privaloma želdynų ir želdinių būklės ekspertizė atliekama Lietuvos Respublikos želdynų įstatymo 23 straipsnio 2 dalyje nustatytais atvejais.

3. Želdynų ir želdinių būklės ekspertizę atlikę Želdynų įstatyme nustatytą kvalifikaciją atitinkantys nepriklausomi želdynų ir želdinių ekspertai ekspertizės išvadą, parengtą pagal Tvarkos aprašo priede nustatytą formą, pateikia įstatyme nustatyta tvarka.

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-118](#), 2024-04-17, paskelbta TAR 2024-04-17, i. k. 2024-07075

II SKYRIUS BŪKLĖS VERTINIMAS

4. Atliekant želdynų ir želdinių ekologinės būklės vertinimą, būtina įvertinti:

- 4.1. želdinių fizinę būklę;
- 4.2. želdinių fiziologinę būklę;
- 4.3. želdinių poveikį aplinkai;
- 4.4. želdinių esamą žalingą poveikį ir (ar) galintį atsirasti žalingą poveikį ateityje.

5. Atliekant želdinių fizinės būklės vertinimą, būtina įvertinti:

- 5.1. želdinių atitiktį vietos ekologinėms sąlygoms (atsparumas žiemai, dirvožemio mechaninė sudėtis, rūgštingumas ir drėgmė, šviesos poreikis);
- 5.2. želdinių šaknynei ir antžeminei daliai vystytis svarbią gyvybinę erdvę;
- 5.3. želdinių fitosanitarinę būklę:
 - 5.3.1. spygliuočių lajos (spyglių) išretėjimą;
 - 5.3.2. lapuočių lapų pakenkimus (ligos ir kenkėjai) ir dėl to sumažėjusią fotosintezę vegetacijos sezonu;
 - 5.3.3. medžių kamienų pažeidimus (mechaniniai pažeidimai, grybinės ligos).

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-118](#), 2024-04-17, paskelbta TAR 2024-04-17, i. k. 2024-07075

6. Atliekant želdinių fiziologinės būklės vertinimą, būtina įvertinti:

- 6.1. bendrą lajos išsivystymą;
- 6.2. metinių ūglių prieaugį.

Punkto pakeitimai:

Nr. [D1-118](#), 2024-04-17, paskelbta TAR 2024-04-17, i. k. 2024-07075

7. Atliekant želdinių poveikio aplinkai vertinimą, būtina įvertinti:

- 7.1. svarbą mikroklimatui optimizuoti (temperatūros, vėjo, saulės radiacijos ir kt.);
- 7.2. apsaugą nuo oro taršos (dulkių, dujų);

- 7.3. apsaugą nuo vandens ar vėjo sukeltos dirvos erozijos;
- 7.4. biologinės įvairovės palaikymą, ypač žaliosiose jungtyse ir parkuose (ornitochoriniai krūmai, atvirų ir uždarytų erdvių deriniai, ekotonai ir kt.);
- 7.5. apsaugą nuo triukšmo.
8. Atliekant esamo žalingo želdinių poveikio ir (ar) galinčio atsirasti žalingo poveikio ateityje vertinimą, būtina įvertinti:
 - 8.1. medžių padėtis atsižvelgiant į elektros oro linijas ir jų apsaugos zonas;
 - 8.2. medžių ir krūmų padėtis atsižvelgiant į požeminius inžinerinius tinklus (ypač arti drenažo linijų);
 - 8.3. vijoklius, kenkiančius pastatų fasadų apdailai;
 - 8.4. medžius, užtemdančius gyvenamųjų ar kitų pastatų langus, vaikų žaidimų aikšteles (gyvenamosiose ar kitose patalpose, vaikų žaidimų aikštelėse insoliacija neatitinka teisės aktais reglamentuojamų reikalavimų);
 - 8.5. medžius ir krūmus, šaknų atžalomis arba paviršinėmis šaknimis ardančius kietą ploto dangą (asfaltą, trinkelį ar plytelių klojinius ir pan.);
 - 8.6. medžius ir krūmus, dėl blogos būklės keliančius pavojų žmonėms, statiniams, eismo saugumui;

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [D1-118](#), 2024-04-17, paskelbta TAR 2024-04-17, i. k. 2024-07075

- 8.7. medžius ir krūmus, labai teršiančius aplinką, sukeliančius alergiją.
 9. Atliekant želdynų ir želdinių estetiškos būklės vertinimą, būtina įvertinti jų teigiamą ir neigiamą poveikį aplinkos estetikai.
 10. Želdiniai, gerinantys aplinkos estetiką (darantys teigiamą poveikį aplinkos estetikai):
 - 10.1. želdiniai (pavieniai medžiai, medžių ir krūmų grupės) – akcentai želdyne ar žalumos plote;
 - 10.2. medžiai ar krūmai su įspūdingos, originalios formos lajomis ar kamienais;
 - 10.3. medžiai, atitinkantys saugotinių medžių kriterijus;
 - 10.4. želdiniai su ryškiais dekoratyvinių formų požymiais;
 - 10.5. želdiniai, sudarantys foną pastatams;
 - 10.6. želdiniai, sudarantys želdyno planinės struktūros pagrindą;
 - 10.7. želdiniai, užstojantys neestetiskus aplinkos objektus (atliekų konteinerius, kuro atviras sandėlius ar sandėlius, metalinius garažus ir pan.);
 - 10.8. medžiai, valstybės ar savivaldybių saugomi gamtos paveldo objektai;
 - 10.9. medžiai, įrašyti į Augalų nacionaliniams genetiniams ištekliams priskirtų medžių grupių ir pavienių medžių sąrašą.
 11. Želdiniai, darantys šiuo metu ar galintys daryti ateityje neigiamą poveikį aplinkos estetikai:
 - 11.1. želdiniai, užstojantys arba galintys užstoti meniškų pastatus ar skulptūras, kultūros ar gamtos paveldo objektus (esantys paveldo objektų vizualinės apsaugos zonoje);
 - 11.2. želdiniai, visiškai arba iš dalies užstojantys (arba galintys užstoti) vertingus gamtovaizdžius arba įspūdingus gamtovaizdžių elementus.
-

(Želdynų ir želdinių būklės ekspertizės išvados formos pavyzdys)

ŽELDYNŲ IR ŽELDINIŲ BŪKLĖS EKSPERTIZĖS IŠVADA

(data)

(vieta)

Būklės vertinimo kriterijai		Būklės vertinimas	
		Pagrindimas	Išvada
1. Želdinių fizinė būklė	1.1. fitosanitarinė būklė ir kamieno pažeidimai		
	1.2. atitiktis vietos ekologinėms sąlygoms		
	1.3. gyvybinė erdvė		
2. Želdinių fiziologinė būklė	2.1. bendras lajos išsivystymas		
	2.2. metinių ūglių prieaugis		
3. Želdinių poveikis aplinkai	3.1. svarba mikroklimatui optimizuoti		
	3.2. apsauga nuo oro taršos		
	3.3. apsauga nuo vandens ar vėjo sukeltos dirvos erozijos		
	3.4. biologinės įvairovės palaikymas		
	3.5. apsauga nuo triukšmo		
	3.6. poveikis kultūriniam kraštovaizdžiui		
4. Želdinių daromas žalingas poveikis – dabar ir (ar) ateityje	4.1. medžių padėtis atsižvelgiant į elektros oro linijas ir jų apsaugos zonas		
	4.2. medžių ir krūmų padėtis atsižvelgiant į požeminius inžinerinius tinklus		
	4.3. želdiniai, kenkiantys pastatų fasadų apdailai		
	4.4. želdiniai, užtemdantys gyvenamųjų ar kitų pastatų langus, vaikų žaidimų aikštes		
	4.5. želdiniai, šaknų atžalomis arba		

	paviršinėmis šaknimis ardantys kietą ploto dangą		
	4.6. želdiniai, dėl blogos būklės keliantys pavojų žmonėms, statiniams, eismo saugumui		
	4.7. želdiniai, labai teršiantys aplinką, sukeliantys alergiją		
	4.8. želdiniai, ardantys statinių konstrukcijas		
5. Želdinių estetinės būklės vertinimas	5.1. želdiniai, gerinantys aplinkos estetiką		
	5.2. želdiniai, darantys ar galėsiantys daryti ateityje neigiamą poveikį aplinkos estetikai		

Pastaba. Fitosanitarinė būklė, nulemta ligų ir kenkėjų ir kamieno pažeidimai vertinami pagal Želdinių atkuriamosios vertės įkainių, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008 m. birželio 26 d. įsakymu Nr. D1-343 „Dėl Želdinių atkuriamosios vertės įkainių patvirtinimo“, priede nustatytą želdinių būklės skalę.

Želdynų ir želdinių būklės ekspertizės išvadą rengusio nepriklausomo želdynų ir želdinių eksperto kvalifikacijos atestatas (registracijos numeris ir išdavimo data)

(Nepriklausomo želdynų ir želdinių eksperto vardas, pavardė)

(Parašas)

Papildyta priedu:

Nr. [D1-118](#), 2024-04-17, paskelbta TAR 2024-04-17, i. k. 2024-07075

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas

Nr. [D1-578](#), 2012-07-05, Žin., 2012, Nr. 82-4303 (2012-07-13), i. k. 112301MISAK00D1-578

Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. gruodžio 14 d. įsakymo Nr. D1-673 "Dėl Želdinių būklės ekspertizės tvarkos aprašo patvirtinimo" pakeitimo

2.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas

Nr. [D1-758](#), 2019-12-18, paskelbta TAR 2019-12-19, i. k. 2019-20549

Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. gruodžio 14 d. įsakymo Nr. D1-673 „Dėl Želdinių būklės ekspertizės tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo

3.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas

Nr. [D1-540](#), 2021-09-16, paskelbta TAR 2021-09-16, i. k. 2021-19532

Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. gruodžio 14 d. įsakymo Nr. D1-673 „Dėl Želdinių būklės ekspertizės tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo

4.

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, Įsakymas

Nr. [D1-118](#), 2024-04-17, paskelbta TAR 2024-04-17, i. k. 2024-07075

Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. gruodžio 14 d. įsakymo Nr. D1-673 „Dėl Želdynų ir želdinių būklės ekspertizės atlikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo